

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekei ujságja

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhelyi, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Erdély vadászai!

Hozzatok szólunk. Hallgas-
satok meg és becsületes ma-
gyar érzésű szívek szerint nyi-
latkozzatok: **A szeretett haza,
az édes otthon védelmére
— akartok-e fegyvert fog-
ni most? ...**

Ezt kérdezik Töledek Udvar-
helyvármegye hazafias, bátor
lelku vadászai, kik ime, a kö-
vetkező felhívást intézik e he-
lyen Hozzatok:

Felhívás Erdély va- dászaihoz.

Magyarország minden rendű és
rangú lakója tevékenyen kiveszi a
részét a háborús idők feladataiban.
Mindenki beleviszi a maga különös
képzettségét és hajlamait a nehéz
idők zavarainak leküzdésébe.

Egyedül a vadászok nem tudtak meg-
megtalálni a helyzehez illő szere-
püket. A vadászat, mint szórakozás,
nem illik bele abba a környezetbe,
mikor mindenki küzd, önfeledta-
sokkal veri hullát és komoly elme-
lyedéssel el az idők viharában.

A vadászat, mint elelemszerző
nemzetgazdasági tényező jelentőségre
emelkedni nem tud, mert a közel-
látásban a vadász igen csekély mer-
teken s csak a jobb módúak tap-
lálékaként jöhet számla, vagyis a
tömegfogyasztásnak egyáltalán nem
tényezője.

Végül a vadászat, mint ipari nyers-
anyagyszerzés is szintén ama kat-
egóriába tartozik, hogy nem tömeg-
termeléséhez, hanem csupán
civetes jellegű és drága ipari ter-
mékekhez szolgáltat nyersanyagot.

És még is jelentős szerepe van a
vadászoknak a háborús időkben.

A vadászatban kifejlett különös
figyelőkészség, veszélyekre való ke-
zenlét, fáradságbirás, hirtelen meg-
epetésekben való fordulatoság és
zékhez való edzettség, végül a lö-
gyver célzatos és biztos használ-
ata: ezek mind-mind olyan képes-
ségek, melyek döntő tényezők a há-
boruban.

Mikor mindenki áldoz, akkor a
vadászoknak is fel kell ajánlaniok
zék egy készen álló képességeiket
haza védelmére!

Mi, az alulírott vadásztársaság,
különösen Erdély vadásztársadalmá-
hoz fordulunk, hogy vegye lelkébe
ezt a tette szóló gondolatot.

Erdély a mai viláfordulásban
külön prédaként, politikai jutalom-
ként lebeg a hódításra törekvő el-
lenség képzeletében.

Erdély népének a hazszeretet
forrásával kell szelperzselnie ezt
a képzelődést és Erdély vadászainak
ugy kell előljárnia ebben a küzd-
lemben, mint ahogy a történelem
példái szerint a svájci és tiroli va-
dászok szervezni tudták nemzetük
függetlenségét.

A hazának adósok vagyunk ezzel
a cselekvéssel, a haza varva-várja
ezt tőlünk!

A gondolat felvetődését Magyar-
ország honvédelmi minisztere azzal
a hajlandósággal fogadta, hogy kész
egy önálló vadászcsapatnak az er-
délyrészi népfölkelésben külön osz-
tagot biztosítani, külön parancsnok-
sággal és előjárókkal s a vadászke-
peségeknél megfelelő működési
körrel.

Egyenruházata, főszerelése, zsoldja
és csapatnak a hadiköltségek terhére
történnék, a vadászcsapat tagjainak,
mint népfölkelőknek, családjaik se-
gélyezése is az 1914. XLV. t. c.
1. § a) pontja alapján biztosítva
lenne.

Mind ezek végleges megállapítása
azonban függ a jelentkezőktől, s e
tekintetben a kolozsvári m. kir. hon-
védkerületi parancsnokság 6319-914.
eln. számú iratá arra vár választ,
hogy:

1. a jelentkezők nevüket, polgári
állásukat, esetleges előbbeni katonai
viszonyukat jelezzék;

2. jelentsék ki, vajjon az 1886:
XX. t. c. 2. §-ának utolsó bekezdése
értelmében, a háboru tartamára va-
lamennyien vállalkoznak-e az önálló
vadászcsapatban való népfölkelési
szolgálatra?

3. jelentsék ki, vajjon a népfölke-
lési eskü letételének a csapat min-
den tagja aláveti-e magát?

Mi ezennel ezeket a kérdéseket
szétküldjük Erdély vadászai közé s
várjuk reá elfogódott lélekkel és fel-
fel-hullámzó meleg reménységgel
az igen választ.

A jelentkezéseket és a kérdések
minden pontjára határozottan felelő
nyilatkozatot minden vármegyében
az illető vármegye méltóságos fő-
ispánjához kérjük juttatni, ki ke-
gyes lesz ezeket hozzánk továbbí-
tani.

Gyors és biztos elhatározás: va-
dászserény!

Gyors és biztos válaszokat kérünk
tehát, hogy még február első felé-
ben a csapatszervezés véglegessé
válhasson.

Erdély vadászai! A haza hív ben-
neteket.

Ne hagyjátok hívását üres szí-
vekbe hullani!

A becsület, a férfias kötelesség-
tudás és a hazaszeretet lelkesülése
vel kell követnünk ezt a hívó szó-
zatot.

Viszontlátásra a tettek mezején!
Székelyudvarhelyen, 1915. január
15-én.

Az „Udvarhelyvármegyei Vadász-
társaság” nevében:

Embery Árpád Sprencz Rezső
elnök. titkár.

Erdély vadászai! Ismételjük:
a Haza hí Benneteket!

Hí az a haza, melynek vé-
delmére 1848 ban Kossuth La-
jos az örökkévaló Istennek ne-
vében, ki az igazságot védi és
megbünteti az árulást, az orv-
gyilkosokat, — fegyverre szó-
lított fel a nemzetet...

Atyánkfiai, hallgassátok meg
szavainkat! Jöjjetek!

A jelentkezéseket e lap szer-
kesztősége is elfogadja és ille-
tékes helyére juttatja.

Erdély vadászai! „Még a
nyomorult léreg sem tűri, ha
lábbal tapodják. A magyar nép
(az erdélyi vadász) nem leszen,
nem lehet gyávább a férgnél.
A ki nem akar hontalan vándor-
koldussá lenni, akinek szí-
vében a becsületnek, a hazafi-
ságnak legkisebb szikrája ég, aki
nem akarja a szolgaságnak ke-
serves bilincsét hordozni, aki-
nek nője, gyermeke van, aki
nem akarja, hogy gyermekei
megátkozzák, aki szabadságot
kiván e földön s üdvösséget vár
a más világon: az fel fog kelni
Isten és a haza nevében” —
a rablókat, a királygyilkosokat
semmivé tenni és nemzetünket

az északi medve garázdálkodá-
sától megoltalmazni.

Erdélyi vadászok! Mutassátok
meg, hogy nemcsak a gyáva
nyulat, hanem az északi med-
vek sokaságát is terítékre jut-
tatja biztos kézzel fogott fegyve-
reitek golyója!

Jöjjetek! Testvéri szeretettel
várnak székely vadásztársaitok!
(„Székelyország”) **Betegh Pál.**

Lőjjük, mint a va- dakat!...

Az erdélyi vadászok indulója.

Írta: **Horbáth Lajos** közlegény.

— Mi hangzik ott a bérctetőn?

Vadászkürt hangja szól:
Visszhangot kíván bús szava
Erdély vadásztól...

— Oh! jöjjetek, oh! jöjjetek!
Rivalg a kürt szava:
A farkas emberbőrbe bujt...

Veszélyben a haza!

— Kajta hát derék vadász,
Tömörülni most,
Az óra int, jöjjetek mind,
Gyáva, ki haboz...!
Köztetek nem lehet.
És nincs egy gyáva se...
Oh jöjjetek!, hogy áldjon meg
A sergek Istene!

A Kárpátok szent bérceit
Ellepték dúvadak...

Oh! vakmerő, kemény vadász

Csókold meg puskádat!

Leghűbb társad volt mindenben

Puskád, s most azt mondja:

Csaták tűzébe vigy gazdám...
Hisz bajban a haza!

— Rajta hát, derék vadász,

Tömörülni most,

Az óra int, jöjjetek mind,

Gyáva, ki haboz!

Köztetek nem lehet

És nincs egy gyáva se...

Oh jöjjetek!, hogy áldjon meg

A sergek Istene!

Kibontva leng, magasan a

Vadászok zászlója...

Oh! jöjjetek, a nagy világ

Legyen bámulója...:

Inkább egy szálig meghal a

Vadászok hős hada:

Csak a szent zászló lobogjon,

Csak éljen a haza!

— Rajta hát, derék vadász

Tömörülni most,

Az óra int, jöjjetek mind,

Gyáva, ki haboz!

Köztetek nem lehet

És nincs egy gyáva se...

Oh jöjjetek!, hogy áldjon meg

A sergek Istene!

A második menetzászlóalj Galiciában.

Irta: Földes Zoltán.

I. közlemény.

A már felkészült bataillon szept. 9-én délután a barompiacon — esküt tett s 4 órakor már vonatra ültünk. Bár nehéz elválni szeretteinktől és sok keserű könyomlott, mégis emelkedett hangulatba voltunk, mert hiszen a hazáért örömmest mentünk mindannyian a harcra. Nemsokára már daloltunk, weg táncoltunk a „negyedosztályú“ diszkocsiba. Pedig ugyancsak össze voltunk zsúfolva!

A mi kocsinkba volt az „abtheilung“, az az a tizenegy tanító, amely egy kisebb familiát jalkotott a nagy családban. Hadd iktassam ide a nevüket: Zsigmond Sándor még Kovács József, a zeneszerzők, akik a Székely csatadalt megzenésítették; Gagyí Dénes, a ságédmanipuláns; aki különben a konyhán tanyázott; Ferenczy Imre, a mindig jókedvű; Szabó Lajos, a filozóf; Petres Elek, a folklore gyűjtő; Kovács Béni, a bús vőlegény; Weigl, a második vidám; Bochkor Pista, az abtheilung örege, Györgypál Károly, a melankolikus és én az abtheilungnak udvari versfaragója.

Gagyí Dénes manipuláns levén, ő inkább „tb.“ tag volt, mint valóságos belső... Különben ő volt a leghatalmasabb ember közöttünk, mert ő protektorunk volt a konyhán... A mi pedig nagy szó!... Ferenczy Imre, az „adjutáns“ sem igen volt jelen, mert hiszen ő a bataillonparancsnokságnál volt tárcanélküli miniszter...

A következő nap, szept. 10-én Kolozsvárt a 31-esekkel találkoztunk. Oláh jelvényekkel voltak dekorálva; szomorúak voltak. Roppanat ellentét a 82-es bakák vidámsága s amazok desperált kedve között!...

Az „Egeresi Gipszgyár“ állomásán ismét találkoztunk a 31-esekkel. Még mindig olyan hangtalanok, olyan levertek voltak. Ellenben a mi bakáink — tüzes, helyre táncot ropotak a kalotaszegi viseletbe öltözködött, környékbeli asszonyokkal, leányokkal. Cigánybaka muzsikált, járták a párok, daloltak is hozzá. Az ezredes meg a tisztek körülállták és úgy gyönyörködtek a temperamentumos mulatozásban.

Pompás egy kép volt, kivált ha elgondoljuk, hogy nemcsak kalotaszegi varrottas viritott, hanem az a sok szép virág meg a bokréta, amely telisdedtele volt tűzdelve a magyar bakák csákója... No, ez igazán kedves jelenet volt.

Váradvelencén orosz ágyukat láttunk. Hadizsákmány volt. Jó ómen, gondoltuk.

Szeptember 11-én délelőtt az Alföld felső részén utaztunk át. Egyeken, Füreden, de kivált Boroszlón

rendkívül lelkesen fogadott a szintizsa magyar nép. Elárasztottak ingyen-ennivalókkal, barátságos, lelkes szókkal. A boroszlói plebános aláírásokat gyűjtött tőlünk. A hangulat pompás volt.

Megható volt az a jelenet, amiddön a mezőn dolgozó magyar asszonyok a robogó vonathoz rohantak s kenyereket dobálták föl a kocsikba. Mezőkövesden gyönyörködöttünk a színes, pompás öltözötű matyókban. Igen kedves, jólelkű nép! — Találkoztunk sebesülteket hozó vonatokkal is, de ez nem hangolt le. A kedv magas volt. Kovács Józsi jókedvében egy maskarát csinált, amelyet a vonat ablakába helyeztünk s fogadatlan impresszárió kiáltotta ki, hogy „ez Miklós cár, a felséges“. A publikumnak tetszett a tréfa. Az ezredes nem láthatta; nagyon furta az oldalát a kíváncsiság, hát bemutattuk neki az atyuskát. Jóízűt kacagott, mikor megpillantotta a groteszk figurát, takarós kis szívarral a szájában. — Este Kassán voltunk.

Szeptember 12-én érkezünk Orlov határközséghez (Sáros megye). Nemsokára benn voltunk Galiciában. A lengyel lakosság magyar „éljen“-nel fogadott s a mi színeinket láttuk mindenütt. Novi-Sacón hatalmas magyar nemzeti lobogó volt reáírva: „Isten hozta magyar barátainkat!“ Az állomáson a sebesültek javára teát árúsító lengyel hölgyek is piros fehér-zöld kokárdát hordtak. Persze, nem hiányoztak a lengyel színek: a fehér és a piros. Itt is, további utunkban is folytonos éljenriadal (magyarul!) kísért.

A köv. állomástól már „biztosítva“ haladtunk tovább. Mi (egy néhány vaggon) korábban indultunk. A lengyelök mindenütt nagy lelkesedéssel fogadtak és ünnepeltek.

12-én estefelé önkéntes lengyel fiúkkal találkoztunk az egyik állomáson. A lengyel himnusz hangjaira odagyűltek a vonatunkhoz. Kezet szorítottunk velük és örvendettünk a kedves találkozásnak. Megható jelenet volt ez!

Aztán egy menekülőket szállító vonattal találkoztunk. Lembergől jöttek szegények. Igen siralmas látvány volt.

12-én este parancsot kaptunk, hogy nem szabad énekelni, mert háborus területen vagyunk; hogy meddig mehetünk a vonaton: bizonytalan.

Zúg az ellen...

Zúg az ellen rémes árja
Kárpátok völgyein át,
Elborítani, elpusztítani
Akarja e szép hazát.

Mintha Lehel kürtje zengne,
Árpád népe harcra kel,
Ezredéves dicsősége
Koronáját tűzni fel.

El magyar még e szent földön,
Nem elkorcsult esenevész,
Harc kedvvel oda rohan,
Hol legjobban dul a vesz!

Vértengerben kardvillámmal
Hidverő felistenek,
Megmutatják a világnak,
Hogy itt gyávák nincsenek!

Vitéz hún-magyar utódok
Fergetege tör elé,
Ellenséggel leszámolni
Ha kell akár százfelé.

A csaták legnagyobbikát
Kell most végig küzdenünk.
Orosz ágyuk sok ezere
Csak tüzeljen ellenünk!

Megrohanjuk, leszereljük,
Fut a kozák szanaszét,
Hős vérünkkel szenteljük meg
A halálnak ünnepét.

Bár sok hullt el s még sok hull el
Dieső hőseink közül,
Végig küzdjük a nagy csatát
Magyarosan, emberül!

Cár atyuska Szentpétervárt
Pánszláv lantján kesereg;
Mert apad a kozák horda
S fut a Xerxesi serög.

A sok millió ellenség
Nem rémithet minket el,
Zászlónkon a szent igazság
S ennek biztos, győzni kell!

Sírból kelnek ősi arnyak!
Kosuth-apánk szelleme,
Megvédi a magyar hazát.
Bárki törjön ellene.

Azért tovább csak előre,
Reánk vár a nagy glória!
A ravasz muszka papának
Most kell meglakolnia!

Székelyudvarhely, 1915. január 21.

Bolyai Gáspár.

— **A kontórok** úgy az iparnál, mint a kereskedelemnél nagy károkat okoznak a szakmabelieknek. Erről emlékezik meg a székelyföldi kereskedelmi és iparkamnia 1913. évi kitűnően szerkesztett jelentésében; többek között a könyv- és papirkereskedelemtől ezeket írván: „A papiros szakmánál panaszolják, hogy egyes fűszer- és vegyeskereskedők, valamint a fogyasztási szövetkezetek kontárkodása árt sokat. És történik ez a nélkül, hogy a kontárok boldogulhathának, valamelyes előnyét láthatnák. Kárt okoznak a szakmabelieknek, de önmaguk sem élvezik a hasznát.“ Mi ehhez még azt is hozzá tehetjük, hogy nemcsak a hasznát nem élvezhetik, hanem e mellett a saját szakmájukat elhanyagolják, miután igen gyakran hiányzik olyan keresett cikkük, ami tényleg üzleti körükbe tartoznék s amit papirossal és írószerrel pótolni nem lehet. Ilyenkor aztán pirulva, szégyenkezve kell bevallaniok, hogy: **nincs...**

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaarnyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

II.

Bitai Domokos 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Leczfalva, megsebesült. — Bobes György póttart. 2. gy. e. 7. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Boér Mihály 2. gy. e. 2. sz. Háromszékvm. Kilyén, megsebesült. — Bodali Lajos örvetető, 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Uzon megsebesült. — Bokor András 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Bélafalva, megsebesült. — Bordean János póttart. 2. gy. e. 7. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Bordiesan Elek 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Kisborosnyó, megsebesült. — Budi Estojka 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Alsócsernáton, megsebesült. — Buksa János 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Hidvég, megsebesült. — Burián János póttart. 2. gy. e. 7. sz. Csikm. Csikszentkirály, meghalt. — Burkus Konstantin 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Buzsi József tisztszolga 2. gy. e. 3. sz. Háromszékvm. Uzon, megsebesült.

Clanton Elek örvetető 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Bodola, meghalt. — Csanga Peter szakaszvezető 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Sósmező, megsebesült. — Cseh Menyhért 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Alsócsernáton, megsebesült. Csendő József 2. gy. e. 14. sz. meghalt. — Cséplő András 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Sepsibesenyo, megsebesült. — Cserei Gáspár 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Esztelek, megsebesült. — Csibi Kelemen 51. gy. e. 11. sz. Csikvm. 1886 megsebesült. — Csiki József örvetető 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Nyujtód megsebesült. Csoma Gergely címz. örvetető, 2. gy. e. 4. sz. Háromszékvm. Kovászna, megsebesült. — Csubuc Gergely 2. gy. e. 2. sz. Háromszékvm. Kovászna, megsebesült. — Csuriá Itym címz. örvetető 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Sósmező megsebesült. — Czibak Mihály címz. örvetető 2. gy. e. 3. sz. Háromszékvm. Kézdiszentlélek, meghalt.

Daniel Aladár 2. gy. e. 6. sz. Csikvm. Csikménaság, megsebesült. — Deák András címz. örvetető 2. gy. e. 2. sz. Háromszékvm. Zabola megsebesült. Deák Gyula 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Nagyajta meghalt. — Deák Vazul 51. gy. e. 8. sz. meghalt. — Demefer József szakaszvezető, címz. őrmester 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Berecz

megsebesült. — Demeter László 2 gy. e. 16. sz. Háromszékvm. Szotytor, megsebesült. — Derzsi Sándor címz. szakaszvezető 2 gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Középpajta, megsebesült. — Dia András 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Papolecz megsebesült. — Dilló József 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Bikfalva, megsebesült. — Dombi István tart. szakaszv. 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Középpajta, megsebesült. — Domnisor Demeter pótart. 2 gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Domokos Imre 2. gy. e. 4. sz. Háromszékvm. Kézdiszentkereszt, meghalt. — Domokos István orvosvezető 2. gy. e. 7. sz. Háromszékvm. Köröspatak, megsebesült.

Erdő Vilmos 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Sósmező, megsebesült.

Faragó István orvosvezető 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Székelypörfalva megsebesült. — Farkas Pál 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Kézdiszentlélek, megsebesült. — Farkas Simon 2. gy. e. 12. sz. Kézdisárfalva, megsebesült. — Fazakas Ferenc szakaszvezető 2. gy. e. 1. sz. Háromszékvm. Kovászna, megsebesült. — Fazakas Gábor pótart. 2. gy. e. 7. Háromszékvm. Sepsiszentgyörgy, megsebesült. — Fehér Tamás pótart. 2. gy. e. 3. sz. Háromszékvm. Szentivánlaborfalva, megsebesült. — Fekete János 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Nagynyújtó, megsebesült. — Földes Zsigmond tizedes, címz. szakaszvezető 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Papolecz, megsebesült. — Földes József 2. gy. e. 16. sz. meghalt. — Földi István 2. gy. e. Háromszékvm. Bálafalva, megsebesült. — Furu Adalbert 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Szárazajta, hadifogoly. —

Gábor Theodor tizedes 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Hidvég, megsebesült. — Gödri András 2. gy. e. 8. sz. Háromszékvm. Zágon, meghalt. —

Folytatjuk.)

Divatos tollad ára volt...

— Egy golyó története. —

Írta: Péterfy Tamás.

Vörösrő sirta a szemét, fájva tördelte két kezét, ledobta a divatos ruháját, — a párisi selyem pongyclájját és sötét, fekete ruhába sétált márvány palotába egy asszony. Egy anya! mert neki is volt egy fia s a szép, az egyetlen, a drága, mint hős esett el a csatába... Azóta a módos, jó élet és a divat, — mind semmivé lett. Könnyek folynak a könnyek árján s az élet egén nincs szivárvány.

Napok mulva egy levél érkezett, az orvos küldötte a levelet, ki az urnó jó ismerőse,

de az esetről nem irt ő se... A táborból jött, sok papírba volt, mikor kigöngyölte a kis golyót s amint kigurult az asztalra: — fenylett az acél burkolatja... Fegyver golyó volt. Hegyes végű. Mindössze pár fillér értékű és mégis drága, — szörnyű drága, illett a márvány palotába, mert az urnó zokogva nézi... Pár grammos súlyát — különak érzi, — mintha csak a szívét nyomná sir, — és csend van.

A hideg márvány falak némák, a fájdalom könnyet még ad, de hangot nem... Szaz asztalon, acél köpenyben az orosz golyó, mintha szólva!... És beszélni kezdett valóba:

„Asszony! ki ontod drága könyvedet, hallgasd meg az én történetemet! Golyó vagyok, orosz fegyver-golyó, az emberekre gyors halált hozó. A burkolatom acélból vagyok, edény voltam családi asztalon. Aztán egy kis gyermek elejtett, az edény koppant és elrepedt... Még annak is nagyon örültem, hogy ócska vasashoz kerültem — remélve, hogy ismét edény leszek s az emberekkel jót, csak jót teszek. De nem úgy lett, ahogy gondolám, ... másfelé vitt az élet-gondolám. Tisztelességes utamnak nyoma vész, magával ragadott a pénz! A pénz!!... A pénzt Párisból küldték, mert ott sok összegyűlt s a nagy aranyhalmazhoz sohajítás nem vegyült. Hej, az a könnyen gyűjtött pénztömeg most fegyver, mitől a világ remeg. Páris adta kölesön a muszkának, fájdalmára millió anyának...

Az a pénz, mit értem adtak az elrepedt ércedényre, egy divatot üző, gazdag magyar nőnek volt a pénze, csak úgy dobta!... Őt fillért sem ért az a toll, de azt mondták, hogy „divatos!” és ami párisi divat: az nem lehet egy két hatos! Száz frankot fizetett érte, — az értékét? dehogy nézte. Hiszen így gyűlt a veradó, évente a sok száz millió, ebből lett világháború!!...

A történelem szomorú, de már rövid. Csak egy-két szó: — fiadnak nem volt koporsó... Ugy temették el — ruhába a muszkák lövész-árkába... Azért ne tördel a kezéd, mert nem sokáig szenvedett. Egy hang kevés. — annyit se mondott, csak lezuhant, csak összeomlott... Látom, hogy könnyes a szemed, — de ne mond el ám senkinek ezt a golyós történetet, hanem tartsd meg — emlékül a bús, hegyes végű golyót. ... Fiad szívét furtam keresztül s a pénz, amit értem adtak — divatos tollad ára volt...»

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. január 11-én kiadott 99 es számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (1-ső közlemény.)

Tisztek: Dr Baróti Sándor tartalékos hadapród, 15. század, Csikvm. Gyergyócsomafalva, 1886. meghalt. 1914 nov. 8. — Basch Bertalan tartalékos zászlós, 1. menetzászlóalj, Bácsbodrogm. Csantavér 1885. megsebesült. — Farkas Antal tart. hadnagy, 6. sz. Budapest 1883. megsebesült. — Fodor Jenő tart. hadnagy 16. sz. Budapest 1885. megsebesült. — Fuchs Frigyes főhadnagy 16 sz. Alsóausztia, Wien 1883. megsebesült. — Dr Gáspár József tart. zászlós 2. sz. Csikvm. Szárhegy 1887. meghalt 1914. nov. 22 — Dr Gremperger József tart. zászlós 10 sz. Békésvm. Csorvás 1888. meghalt — Heller Richárd tart. hadnagy 3. sz. Csehország Saaz, Siebotschan 1887. megsebesült. — Horn Ede százados 13. sz. Budapest 1878. megsebesült. — Jakab Tibor tart. hadapród-jelölt 1. menetszázad Udvarhelyvm., Homoródszentmárton 1885. megsebesült. — Kahana Bernát hadapródjelölt 3. sz. Csikvárm. Gyergyóbékás 1892. megsebesült. — Kleiszner Gyula tart. hadapródjelölt 2. sz. Bácsbodrogvm Ujfutak 1894. meghalt 1914. nov. 19. — Klinkhammer Vilmos hadnagy 8. sz. Krassósörényvm., Oravicabánya, 1893. meghalt 1914. nov. 8. — Kovács Gábor főhadnagy 2. sz. Háromszékvm. Alsócsernáton 1887. megsebesült. — Lázár Lajos tart. hadapródjelölt 3. sz. Bácsbodrogvm. Pacsér, 1892. megsebesült. — Nagy Károly hadapródjelölt 9. sz. Torda-aranyosvm. Torda 1889. megsebesült. — Pével Gusztáv tart. zászlós 7 sz. Vasvárm. Széchenyfalva 1886 megsebesült. — Schlesinger Richard tart. hadnagy 13. sz. Bácsbodrogm. Péterréve 1888. meghalt 1914 nov. 20. — Spanily Oszkár százados gépfegyverosztalag 4. sz. Morvaország, Römerstadt, Friedrichsdorf 1882. megsebesült. — Szóts Lajos tart. zászlós 3. sz. Háromszékvm. Kovászna 1891 meghalt 1914. nov. 11. — Titera Vilmos főhadnagy 14. sz. Alsófehérm. Vizakna 1887. meghalt 1914. nov. 24. — Vass György tart. hadapród 8. sz. Bácsbodrogvm. 1890. megsebesült. — Venetianar Antal hadapródjelölt 2. sz. Csikvm. Gyimesközéplak 1891. megsebesült. — Zweigenthal Ottó hadapródjelölt 6. sz. Morvaország, Ostrau 1891. megsebesült.

Legénység: Ábrahám Árpád pótart. 11. sz. Csikkozmas 1888. hadifogoly. — Ádám Dénes 16. sz. Udvarhelyvm. Böződ 1883. megsebesült. —

Albert Ferenc 3. sz. Csikszenttamás 1884. megsebesült. — Albert Lázár 13. sz. Csikszenttamás 1890. megsebesült. — Almási György pótart. 10. sz. Csikszépviz 1889. meg-

halt 1914. nov. 8. — András Antal 1 sz. Csikvm. Kászonaliz 1881. meghalt 1914. nov. 11. — András Mihály tizedes 2. sz. Udvarhelyvm. Lövete 1882. megsebesült. — András Raimund póttr. 14. sz. Csikvm. Kilyénfalva, 1886. megsebesült. — Antal Ádám pótart. 3. menetsz. Csikvm. Gyergyóremete 1884. megsebesült. Antal János 11. sz. Csikrákos 1890. megsebesült. — Antal Károly tizedes 8. sz. Csikszépviz 1889. megsebesült.

(Folytatjuk.)

Krónika.

— A háború története. —

Január 9. A keleti Beszkidekben nagyobb orosz erőknek a Czeremohátyl keletre fekvő magaslatokon keresztül intézett előretörését ellentámadással messze visszavertük, 400 orosz elfogtunk és 3 géppuskát zsákmányoltunk.

A Rawkától keletre a német támadások előbbre haladtak. A németek 1600 orosz elfogtak és 5 gépfegyvert zsákmányoltak.

A kaukázusi győzelmek eredménye gyanánt jelentik, hogy a török területen nincs egyetlen ellenséges katona sem.

Rómán keresztül érkezett párisi híradás szerint Anglia bizonyos kautélák mellett elismerte Oroszország jogait a Dardanellák felett.

Január 10. Dél-Bukovinában és a Kárpátokban csak csatározások vannak.

Az Argoneokban a németek sikeres rohamot csináltak, 1200 franciát elfogtak. Steinbachba a németek bevonultak.

A francia kórházakban 498.000 francia katonát ápolnak, ebben nincsenek benne a magánkezelésben levő betegek. 300.000 francia német fogságba került, a halottak száma legalább 300.000, így Franciaország vesztesége körülbelül 1,200 000 ember.

Január 11. A Viztulától délre állásainkat az oroszok tegnap minden eredmény nélkül lötték; a tüzet főleg egy részünkről megszállott, Zaklicyentől északkeletre fekvő magaslat ellen irányították.

A Kárpátokban nyugalom van. Az oroszoknak két felderítő különítményét, amelyek Bukovinában előrszonalunkhoz tul közel merészkedtek, ágyu- és géppuska-tüzzel szétszórtuk.

A déli harcúterén Trebinjétől keletre a határig előretolt állásainknál rövid ágyuharc volt

A németek Soissonnál 100-nál több foglyot, Chalonsnál 150 foglyot, Oberburnhauptnál 422 foglyot ejtettek.

Január 12. Egy német repülőgépflootta megjelent az angol partokon. Bombázták Dover, aztán Dünkirchent és 50 bombát dobtak le.

A duklai szorost tartják csapataink. A sárosi, zempléni határon tulnyomult csapatainknak sikerült előbbre jutni. Az ungi Kárpátokban az oroszok vasárnapi vereségük után kénytelenek mindjobban visszavonulni. Bereg és Máramaros messzeső völgyeiben ránk kedvező kimenetelű kisebb harcok folytak. Megfelelő intézkedés történt a Kárpátok Lukovinai gerincének védelmére.

A szerb kormány elrendelte Belgrad polgári kiürítését.

A Vossische Zeitung számai jelentés alapján közli, hogy a bolgár kormány bejelentette a nagyhatalmaknál igényét a bukaresti szerződés megszüntetésére.

HIREK.

— **Kitüntetett 82-es hősök.** Paget János, a székelyudvarhelyi 82-es ezred egyik menetzászlóaljnak őrmestere, egy ütközetben, a mikor harcveronalunk másik pontján visszahúzódtunk, szakaszát az ellenséges gépfeg vertüzhöz előre vitte s ezzel balszárnyunknak, a további előnyomulást lehetségessé tette. A vitéz őrmestert a II. osztályú vitézségi éremmel tüntették ki. Ez örömet azonban rövidesen mély fájdalom váltotta fel. A derék fiu — mint e napokban táviratilag tudatták — Nowa-Radomskban, tifusz miatt ki szenvedett. Akik az ellenség legveszedelmesebb golyózápóra sem tudott elejtetni, a betegség ágyba döntötte és hősi életét kioltotta. — Az említett zászlóaljnak két altisztje: Nizi Ferencszakaszvezető Benedekffy János kárpár rajvonulukat a leghevesebb gépfegyvertüzhöz előre viték s az ellenséges gépfegyver osztályát visszavonulásra kényszerítették. Egy másik ütközetben vitézül rohamra vitték rajukat s az ütközet kedvező eredményéhez nagyban hozzájárultak. A második osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Görbe János tizedes, ennek a menetzászlóaljnak altisztje hajnali szürkületben járőrrel áttörte az ellenség tábori őrvonalát s fontos jelentést hozott őt is a második osztályú vitézségi éremmel tüntették ki.

— **Kinevezés** Rothenary Antal, a székelyudvarhelyi 82. gy. ezred parancsnoka Fiedler Kurt tartalékos hadapródot zászlósnak nevezte ki.

— **Dr Lányi Andor** ügyvédjelölt, székelyudvarhelyi lakost, az igazságügyi miniszter a székelyudvarhelyi és Dr Radnai Zoltán nagyváradi törvényszéki joggyakornokot a székelykereszturi járásbírószághoz jegyzőnek nevezte ki.

— **Önkéntesek előléptetése.** Rothenary Antal ezredes, a székelyudvarhelyi 82. gy. ezred parancsnoka Szabó Sándor, Berecz Gyula, Ceröfy Géza, Herepey Pál egyéves önkéntes, címz. tizedeseket, Zakariás Gyula, Kovács Kálmán címz. őrzetöket címz. szakaszvezetőnek; Gál

József egyéves önkéntest tizedesnek; Sipos Bálint és Botár Árpád egyéves önk. címz. tizedeseknek; Ferenc József, Bartha Antal és Gál Dezső egyéves önkénteseket őrzetöknök léptette elő.

— **Február 7-ikére XV. Benedek** pápa Európa valamennyi metropolitai templomában, székesegyházában és plébániai templomában, a többi világrészben március 27-ikére imnapot rendelt el a bekéért.

— **Előléptetések.** A székelyudvarhelyi 82. gy. ezred parancsnoka Tamási Béla szakaszvezető, címzetes őrmestert valóságos őrmesternek; Rubin Lázár és Smil Adolf II. o. címz. I. oszt. számvevő altiszteket valóságos I. oszt. számvevő altiszteknök; Szabó Elek és Rubinstein Mihály szakaszvezetőket címz. őrmestereknek; Farkas János tizedest szakaszvezetőnek és Sikolya Lajos tizedest címz. szakaszvezetőnek; Nagy Lázár, Lukács István, Karpf Germann, Magyar István, László József őrzetö, címz. tizedeseket valóságos tizedeseknek; Lukács Péter és Dénes Ákos őrzetöket és Gál Lázár póttartalékos tizedeseknek; Dávid Béla, Valicnt János őrzetöt és Hirsch Aladár gyalogost címz. tizedenek; Balázs Lajos, Lázár Albert, Ferenczy Maté, Pál Dénes Pál, János, Derzsi Dénes, Leveles János, Bányász Sándor, Pál Péter, Balázs Ferenc, Kovács Lajos, Klein Jenő címz. őrzetöket valóságos őrzetöknök; Nagy Albert, Kerestély Gyula, Farkas János, Vitos Lajos, Molnos Sámuel, Bota András, Jakab Lajos, Hídeg D. meter, Tamásy Lajos, Kis József, Raduly Sándor, Vitos Dénes, Baricz Dénes, Rokaly Márton, Cseke Mihály, Janossy István, Nyisztor János, Placu János gyalogosokat és Csók József póttartalékos tizedes őrzetöknök léptette elő.

— **Halálozás.** Kedei György földbirtokos, volt tlvhatósági biz. tag életének 52-ik évében elhalt Belfalván, hol tegnap nagyrészvét mellett helyezték örök nyugalomra.

— **Az európai háború költségeit** az első hat hónapban 43.5 milliárdra becsüli a londoni „Economist”.

— **Szabad Lyceum.** A székelyudvarhelyi iparosok szabad liceumáról írják nekünk: A rendező bizottság f. hó 17-én tartotta meg a sorozat második előadását. Ezalkalommal Dr Orlán Domokos katonarvos tartott előadást „A háború és a közegésszégügy” címen. Az időszzerű és vonzó előadás megkapóan tárta föl a ragályos, fertőző betegségeket, azok terjesztésének és az ellene való védekezésnek módjait, a desinfiálásokat. Hangoztatta a betegségek ellen való küzdelemben a társadalom közreműködésének szükségét. Szavaltával Kozák Bertuska szórakoztatta az összegyűlt közönséget. Majd Dr Pál Árpád lyceumi biz. elnök köszönő beszéde után Kónya Jancsi közkedvelt zenésznök quartettben ragyogtatta fényes tehetségét. Régi n.ü., kuruc- és népdal-

okkal, valamint aktuális katonadalival a hálás közönség zajos tapsát nyerte jutalmául. Az előadást a himnusz nyitotta meg és a szöszal zárta be. Ez alkalommal mintegy 480 egyén vett részt az előadáson. A következő előadás ma 24-én szintén délután 2 órakor kezdődőleg, a vármegyeház nagy termében fog megtartatni. *A háború és közgazdaság* címen Székelyhídy Viktor gazdasági felügyelő fog előadást tartani. Szaválni fog Csiki Annuska. Az északi harctérről 40 vetített képvel támogatott előadást tart Paél Sándor áll. tanító. Az előadásra a közönséget ez uton is meghívja a rendezőség.

— **A maximális árak kijátszása** ellen a kormány intézkedik, hogy a hatóságok a legszigorubbán járjanak el, nyomozzák ki a visszaéléseket és azokat torolják meg.

— **Két tanító — Cabán Samu** nagyszénási és **Fülöp József** szegedfelsőtanyai igazg. tanító — érdeklében emel szót a „Székely Tanügy” január 15-iki száma. Ajánlja az Országos Szövetségnek, hogy a szóban levő két — állását veszített — tanítóért adjon be kegyelmi kérvényt. Mintegy 6000 tanító van esatateren és kétmillió 453 ezer 848 korona áldozatot hoztak a hadi szükségletek fedezésére. Legyen büntetés, de az ne szóljon halálra, melynek ugyanis az aratása van közöttünk. Hiszen így imádkozik a hívő keresztény: „És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétöknök”...

— **A székely pucsról** tartott tegnap előadást Dr Száldeczky Lajos egyetemi tanár Kolozsvárt. Ezt a történetet Baró Orbán Ottó a „Székelyudvarhely” 1912. évi hat számában részletesen megírta és annak alapján a fővárosi lapok is foglalkoztak a kérdéssel. Baró Orbán szintén egyik főszereplője volt a székely pucsnak, mely az 1877-iki orosz-török háború alkalmával az oroszok ellen irányult.

— **Arcképes utlevél.** Magyarországon és Ausztria határain csak arcképpel ellátott utlevél alapján lehet kilépni. Bővebb tájékoztatást a rendőrhatalóságok nyújtanak.

— **Vilmos császár meg a székely bakák.** A Budapesti Hirlapban olvassuk a következő jóízű apróságot a székelyudvarhelyi 82-es ezred székely bakáiról: A mikor Vilmos császár meglátogatta a keleti harctér katonáit, magyar gyerekek is verekedtek egy sorba a németekkel. Olyan szuronyrobamot mutattak be a székelyek, hogy még a pomerániai bakáknak is táva maradt a szájuk csodálatuknak miatta. Hindenburg generális seregébe táború mellett, pipaszónál beszélgettek a jó néretek, hogy voltaképpen micsoda fajta, miféle szerzet lehet az a *székely*. Honnan is jöhettek azok a sasnézű, csontos, szálas emberek, a kik megnöttek, mint a tölgy, de hajlékonyak, mint a fenyőhajtás. Sohase-

is hallották hírét, hogy van székely nemzetiség is a világon, pedig sok iskolás ember szoritja a lövőárkok mélyén a császár fegyverét, a Mauser-t. Végre is egy professzorforma katoná kísüti, hogy azok a kemény székelyek — magyar szóval dicsérik az Urat s őrtálló hada valahol a nagy hegyek ölében a magyarságnak.

— No, ha magyarok, akkor nem csoda, a mit csináltak...

És hangos volt a tábor dicséretétől a magyaroknak. Másnap jött a császár. A föl nem égetett templomtornyokban zúgtak a harangok s az ágyuk szava verdeste a levegőt. A császár autója fölött óriási susok keringtek: a repülőgépek. És a merre elhúzott, elsiklott az autó, háromszoros *hurrával* köszöntötték a császárjukat a német katonák. A mikor a székely regiment felé hajlott a császár, valami idegen kiáltás vagdosta a levegőt. *Éljen a császár!* zúgtak a székelyek, mire a császár így felelt:

— Brávó, Brávó, *székely fiúk!* És csillogott a sok bajonett és csillogott a székely bakák szeme. Délben *Szende* ezredes négy száz katonával, vitéz kitüntetett székely bakával tisztelegte a császar előtt. A császár kezét szoritott ez ezredessel és gratulált a regimentnek, mely úgy rohant a muszáknak, mint a szelvihar, a mely a hegyek közül sik földre vágta. Aztán a saját kezével tüzte ki a négy legvitézebb székely baka mellére a vaskeresztet.

A mikor visszatért a négy baka az ezredhez, körülgyűrűzték a többiek. És szólt a kérdés:

— Milyen ember a német császár? Megvakarja a fejét az egyik, a cugszfűrer és székely módra adja meg a választ:

— Hogy embernek milyen, nem tudom... De hogy csókolni való képe van, az bizonyos... Azzal az orcával, meg az az a növészel székely katonának is beillenél. Még sarzsit is kapna közöttünk...

— **Tiszti kihallgatás.** A m. kir. honvédség és népfölkelés kötelékébe tartozó azon a harctérről visszatért tisztet, tisztjelöltet és egyéb havi díjasok, kik sebesültek vagy betegten Brassó-, Nagykovács-, vagy Udvarhely megyék területén tartózkodnak folyó évi február hó 1-én d. e. 9 órakor a brassói honvéd állomás parancsnokságnál (Fekete utca 44. szám I. em.) személyesen elentkezni tartoznak. A szabadságolási igazolványok és egyéb erre vonatkozó iratok (bizonyítványok) szintén elhozandók Ágyban fekvő betegek, vagy a kik jární nem tudnak, ezen körülményt honvéd (katonai) orvosi bizonyítvány csatolása mellett föntemlitett időig ide bejelenteni kötelesek. Ha a jární nem tudó tiszt (tisztjelölt, havidíja) tartózkodási helyén katonarvos nincs, az orvosi bizonyítványt polgári orvos is kiállíthatja, de ez esetben az orvosi bizonyítványon a polgári hatóság által igazolandó, hogy katoná (honvéd) orvosi bizonyítvány ott beszerezhető nem volt.

Nyomtatva és kiadja BETEGH PÁL könyvnyomtató int. Székelyudvarhely.